

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/43/2018
Identifikačné číslo spisu: 6615216883
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6615216883.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne BIELA LABUŤ, s.r.o., so sídlom v Lučenci, Mestský park 1707, IČO: 36 795 692, zastúpenej JUDr. Róbertom Gombalom, advokátom v Lučenci, P. Rádayho 14/A, proti žalovanej TATRA banke, a.s., so sídlom v Bratislave, Hodžovo námestie č. 3, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MANDZÁK a spol., s.r.o., so sídlom v Bratislave, Zámocká č. 5, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, o vylúčenie pohľadávky z exekúcie, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 17 C 427/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2017 sp.zn. 15 Co 382/2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2017 sp.zn. 15 Co 382/2016 a rozsudok Okresného súdu Lučenec z 15. júna 2016 č.k. 17 C 427/2015-129 a vec vracia Okresnému súde Lučenec na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1/ Žalobkyňa sa voči žalovanej domáhala určenia, že z výkonu exekúcie vedeného žalovanou proti povinnému F. X. u súdneho exekútora JUDr. Q. pod EX 5170/14 na základe poverenia Okresného súdu Lučenec č.k. 6 Er 1008/2014 z 20. apríla 2015 je vylúčená pohľadávka vo výške 70 000 €, ktorú má povinný voči Slovenskej sporiteľni a.s. z účtu povinného vedenom v Slovenskej sporiteľni a.s. číslo účtu XXXXXXXXXXX/XXXX z dôvodu, že 15. októbra 2015 poukázala zo svojho účtu na označený účet povinného F. X. sumu 70 000 € omylom bez toho, aby bola s povinným v akomkoľvek právnom vzťahu. Túto sumu mala v úmysle previesť na účet svojej ďalšej obchodnej spoločnosti formou internet banking. Nakoľko po vykonanom prevode nedostala informáciu o prijatí tejto sumy svojou ďalšou obchodnou spoločnosťou, požiadala Slovenskú sporiteľňu, a.s. o súčinnosť a vrátenie sumy 70 000 € na svoj účet s odôvodnením, že bolo uvedené nesprávne číslo účtu. Zároveň požiadala súdneho exekútora o vydanie príkazu na odblokovanie účtu povinného F. X. tiež vedeného v Slovenskej sporiteľni, a.s., ale táto suma jej vrátená nebola.

2/ Okresný súd Lučenec rozsudkom z 15. júna 2016 č.k. 17 C 427/2015-129 rozhodol, že z výkonu exekúcie vedeného žalovanou proti povinnému F. X. narodenému XX.X.XXXX, trvale bytom L., exekúcia vedená u súdneho exekútora JUDr. Q. pod číslom Ex 5170/14 na základe poverenia Okresného

súdu Lučenec číslo konania 6 Er 1108/2014 z 20. apríla 2015 je vylúčená pohľadávka vo výške 70 000 € F. X. voči Slovenskej sporiteľni, a.s. z účtu povinného vedenom v Slovenskej sporiteľni, a.s. číslo účtu XXXXXXXXXX/XXXX. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania na účet jeho právneho zástupcu v sume 2 757,84 € a na účet súdu súdny poplatok v sume 4 200 €, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vyhodnotením vykonaných dôkazov dospel k záveru, že prevod sumy 70 000 € z účtu žalobkyne na účet povinného 15. októbra 2015 nebol vykonaný v súlade s vôľou konateľa žalobkyne, ide o omyl pri prevode formou internet bankingu a nakoľko úmysel konateľa žalobkyne nesmeroval k tomu, aby suma 70 000 € bola prevedená na účet povinného, povinnému ani nevzniká nárok voči Slovenskej sporiteľni, a.s. na vyplatenie sumy 70 000 €. Majiteľom tejto sumy podľa prevodu žalobkyne sa stala Slovenská sporiteľňa, a.s., ktorej vzniklo právo hospodárenia s ňou a majiteľovi účtu v tomto prípade povinnému F. X. vzniká pohľadávka v hodnote vkladu 70 000 €. Uvedené však platí len za predpokladu, ak u žalobkyne je preukázaná vôľa smerujúca k bankovej operácii prevodu 70 000 € na účet povinného. Pokiaľ by povinný za tejto právnej situácie nakladal na svojom účte s vkladom v rozsahu 70 000 €, je nesporné, že na jeho strane by išlo o bezdôvodné obohatenie. Táto suma bola pripísaná na účet povinného bez akéhokoľvek právneho dôvodu plnená zo strany žalobkyne a zároveň ide o plnenie z neplatného právneho úkonu, pretože konateľ žalobkyne nemal vôľu previesť 70 000 € na účet povinného. Súd považoval za preukázaný naliehavý právny záujem žalobkyne na podaní žaloby o vylúčenie pohľadávky z exekúcie. Základným predpokladom vydania sumy 70 000 € Slovenskou sporiteľňou, a.s. žalobkyni je preukázanie tej okolnosti, že povinný, na ktorého účet bola táto suma zaslaná, nie je oprávnený s touto sumou nakladať a k pripísaniu tejto sumy na jeho účet nedošlo zo zákonných dôvodov. Žalobkyňa má preto právny dôvod preukazovať, že povinný F. X. nie je oprávnený nakladať s uvedenou sumou pripísanou na jeho účet na základe prevodu a z tohto dôvodu ani súdny exekútor nemôže uspokojiť pohľadávku oprávnenej z tejto sumy. Preukázaním tejto okolnosti vzniká žalobkyni možnosť uplatniť si svoje vlastnícke právo k sume 70 000 € voči Slovenskej sporiteľni, a.s., ktorá bez preukázania uvedených okolností sa môže považovať za majiteľa sumy 70 000 €. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP:

3/ Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovanej rozsudkom z 29. novembra 2017 sp.zn. 15 Co 382/2016 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a vyslovil, že žalobkyňa má právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, osvojil si aj dôvody napadnutého rozsudku a v celom rozsahu na ne poukázal. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a reagujúc na odvolacie dôvody dodal, že úlohou súdu v danom konaní bolo posúdenie otázky, či žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno na svoje tvrdenie, že boli mylne odvedené finančné prostriedky z jej účtu na účet povinného a následne posúdenie otázky, či sa žalobkyňa môže domáhať vrátenia týchto finančných prostriedkov žalobou o vylúčenie pohľadávky povinného voči banke z účtu povinného alebo iba žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia voči povinnému. Z rozhodnutia okresného súdu jednoznačne vyplýva, že úkon prevodu sumy 70 000 € konateľom žalobkyne vyhodnotil ako neplatný z dôvodu nevážnosti vôle v zmysle § 37 ods. 1 OZ, čo mal za preukázané z konania bezprostredne po zadaní príkazu na prevod (kontaktoval banku a žiadal o súčinnosť a o vrátenie sumy finančných prostriedkov, vykonal úkony voči súdному exekútorovi aj voči žalovanej) a z predložených písomných dokladov. Pojem „omyl“ súd použil výlučne na vysvetlenie dôvodu, pre ktorý vznikol nesúlad vôle a prejavu konateľa žalobkyne, teda že žalobkyňa mienila peniaze poslať na jeden účet, no v dôsledku chyby - „omylu“ konateľa ich poslala na iný účet. Pokiaľ žalovaná tvrdila, že zo strany žalobkyne išlo o účelové tvrdenia v snahe zabrániť jej uspokojiť sa v exekučnom konaní vedenom proti povinnému, tieto nevychádzajú zo žiadneho dôkazu, ale len z domnienky. Potom záver súdu prvej inštancie, vychádzajúci z vykonaného dokazovania, možno mať za preukázaný a správny. Stotožnil sa s názorom, že žalobkyňa nemá dôvod domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia od povinného. Tento, okrem príkazu na spätný prevod, nemôže nakladať s finančnými prostriedkami, ktoré boli na jeho účet pripísané v dôsledku neplatného právneho úkonu tretej osoby, povinnému nevzniká voči Slovenskej sporiteľni, a.s. nárok na vyplatenie sumy 70 000 €, tieto môžu byť vrátené iba žalobkyni. Povinný súhlas na spätný prevod dal, vedomý si skutočnosti, že na tieto finančné prostriedky nemá žiadny nárok. Žalobkyňa sa za tejto situácie domáha vrátenia ňou mylne odoslaných finančných prostriedkov na účet povinného, teda vylúčenia pohľadávky (nároku) F.. X. voči Slovenskej sporiteľni, a.s. na vyplatenie aktívneho zostatku na účte povinného v sume 70 000 €, ktorá

finančné prostriedky na účte povinného spravuje. Pri vykonaní výplat z účtu sa banka riadi pokynmi majiteľa účtu (samotný prevod prostriedkov z účtu majiteľa má v kompetencii banka, keď v danom prípade Slovenská sporiteľňa, a.s. spätný prevod nezrealizovala bolo to z dôvodu, že účet povinného je zablokovaný exekútorom, ktorý vykonáva exekúciu na podnet žalovanej). Z uvedených dôvodov nie je namieste žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia, ale žaloba o vylúčenie pohľadávky z exekúcie. V danom prípade príjemca peňazí - povinný dispozičné právo disponovať s pripísanou sumou 70 000 € realizoval súhlasom na spätný prevod tejto sumy, ktoré ako jediné dispozičné oprávnenie (za existujúcej situácie) mal vo vzťahu k tejto platobnej operácii, teda keďže sa preukázalo, že na jeho účet boli pripísané finančné prostriedky na základe neplatného právneho úkonu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP.

4/ Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá vyvodzovala jeho prípustnosť z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedla, že právna otázka, ktorú riešil odvolací súd, spočíva v tom, či výkon rozhodnutia (resp. exekúcie) prikázaním pohľadávky sa týka i pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu i v tom prípade, ak finančné prostriedky boli pripísané na účet majiteľa účtu na základe mylnej platby tretej osoby, resp. dôsledkom omylu tejto osoby a či takáto tretia osoba má právo (úspešne) domáhať sa vylúčenia tejto pohľadávky z exekúcie. Uvedenú otázku riešil odvolací súd tak, že výkon rozhodnutia sa netýka takej pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu v tom prípade, ak finančné prostriedky boli pripísané na účet majiteľa účtu na základe mylnej platby tretej osoby, resp. dôsledkom omylu tejto osoby a takáto tretia osoba sa preto môže úspešne domáhať vylúčenia tejto pohľadávky z exekúcie. Odvolací súd sa riešením právnej otázky v napadnutom rozhodnutí odklonil od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1 MCdo 2/2009, v ktorom judikoval nasledovne: „Vzhľadom na to, že výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky sa týka pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu, nie je rozhodujúce, koho sú peňažné prostriedky, ktoré boli na účet uložené. Podstatné z tohto hľadiska je jedine skutočnosť, kto je majiteľom účtu, lebo jedine on má pohľadávku z účtu v peňažnom ústave“. Odvolací súd uzavrel, že uvedený judikát sa na danú vec nevzťahuje, avšak svoj názor bližšie neodôvodnil. Názor odvolacieho súdu považovala za nesprávny, pretože judikát formuloval všeobecný názor, že výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky sa týka pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu, pričom nie je rozhodujúce, koho boli peňažné prostriedky, ktoré boli na účet uložené. Uvedený judikát možno preto vzťahovať i na také situácie, ak peňažné prostriedky boli pripísané na účet dôsledkom omylu. Judikát pritom korešponduje so závermi, ktoré vyslovil Najvyšší súd ČR v jeho rozhodnutí sp.zn. 20 Cdo 681/2001: „Na základe smlouvy o bežnom alebo vkladovom účte je peňažný ústav povinný prijať na účet peňažné vklady učiné majiteľom alebo platby uskutočnené v jeho prospech bez zreteľa k tomu, kto je majiteľom peňažných prostriedkov, ktoré se týmto spôsobom na účet ukládajú. Pri provádení výplat z účtu se peněžní ústav řídí pokyny majitele účtu, skutečnost, kdo byl majitelem peněžních prostředků uložených na účtě, tu opět není významná“. Na uvedené rozhodnutie nadviazalo aj rozhodnutie NS ČR sp.zn. 35 Odo 801/2002, ktoré sa zaoberalo identickou situáciou. Závery uvedených rozhodnutí sú použiteľné aj na prejednávajúcu vec, preto podľa žalovanej nemôže byť ani pasívne legitimovaná v tomto konaní. Mala preto za to, že odvolací súd sa napadnutým rozsudkom odklonil od judikátu, ktorý možno subsumovať pod pojem „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“. Právnu otázku mal riešiť odvolací súd tak, že výkon rozhodnutia (exekúcia) sa týka i takej pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu i v tom prípade, ak finančné prostriedky boli pripísané na účet majiteľa účtu na základe mylnej platby tretej osoby, resp. v dôsledku omylu tejto osoby a takáto tretia osoba sa nemôže úspešne domáhať vylúčenia tejto pohľadávky z exekúcie. Správne mal preto rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť. Poukázal na znenie § 92 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, ktorý predpokladá, že v danom prípade, ak v dôsledku chyby sú pripísané na účet klienta peňažné prostriedky, ide o jeho bezdôvodné obohatenie. Citované ustanovenie neupravuje povinnosť banky previesť späť peňažné prostriedky, ide len o prelomenie bankového tajomstva, aby osoba, na ktorej účet sa niekto obohatil, sa mohla svojich nárokov domáhať tak mimosúdnu, ako i súdnu cestou. Peňažné prostriedky bez ohľadu na to, z akého dôvodu boli na účet povinného pripísané a nachádzajú sa na účte povinného, sú nárokom povinného na výplatu peňažných prostriedkov z účtu v

banke. Nemožno sa preto stotožniť s názorom odvolacieho súdu, že povinný nemá žiaden nárok na výplatu sumy 70 000 € voči Slovenskej sporiteľni, a.s. Mala za to, že peňažné prostriedky, ktoré boli na bežný účet povinného vedený v banke poukázané, podliehajú exekúcii, a z týchto prostriedkov je možné uspokojiť oprávneného. Žalobkyňa by sa následne mohla svojich nárokov domáhať na súde prostredníctvom iných právnych prostriedkov. Na základe uvedeného sa domnievala, že ak by predmetný právny úkon nebol platný, vznikol by záväzok povinného zaplatiť žalobkyni 70 000 € z dôvodu plnenia bez právneho dôvodu, čo však nemá žiadny vplyv na právny vzťah medzi ňou a žalobkyňou, resp. na exekúciu. Preto mala za to, že odvolací súd riešil právnu otázku v príkrom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

5/ Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že podľa jej názoru označené súdne rozhodnutia neriešili identickú skutkovú situáciu ako v danom konaní. Rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 1 MCdo 2/2009 riešil situáciu, keď účet, na ktorý bola vedená exekúcia, mal viacerých majiteľov a spoluvlastníčka účtu sa bránila exekúcii ohľadne jej prostriedkov, ktoré jej na účet zaslal zamestnávateľ. Rozsudok NS ČR sp.zn. 35 Odo 801/2012 riešil situáciu v rámci daňového exekučného konania, kde NS ČR najskôr zaujal názor, že omylom zaslané peniaze nebolo možné exekvovať, následne zaujal názor, že bolo možné exekvovať aj omylom zaslané peniaze - no ani v tomto rozhodnutí sa NS ČR nevysporiadal s tým, z akého dôvodu sa stala banka vlastníkom prostriedkov zaslaných na účet omylom a už vôbec nevyriešil to, že majiteľ účtu s týmito finančnými prostriedkami nemôže nakladať - lebo by sa dopustil trestného činu zatajovania vecí. Pre právne posúdenie vecí v danom prípade je rozhodujúce, že prevod sumy 70 000 € bol preukázaný neplatným právnym úkonom a suma 70 000 € bola pripísaná na účet povinného bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Teda povinný nikdy nebol s touto sumou oprávnený akokoľvek nakladať, a to okrem úkonu vydania súhlasu na spätný prevod tejto sumy na jej účet z dôvodu omylom zaslaných finančných prostriedkov. Teda povinnému nikdy nevznikla voči banke (Slovenskej sporiteľni, a.s.) pohľadávka na vyplatenie zostatku vo výške 70 000 €, ktorá bola spôsobilá na exekúciu. Povinný sa na jej úkor nemohol bezdôvodne obohatiť, pretože súhlasil so spätným prevodom. Pokiaľ žalobkyňa argumentuje § 92 ods. 1 zákona o bankách, tak následne v ods. 2 zákon upravuje špeciálny inštitút „spätný prevod pripísaných peňažných prostriedkov“. Teda je zrejmé, že chybné zaslané finančné prostriedky majú osobitný režim a zákon o bankách túto situáciu upravuje tak, že finančné prostriedky pripísané na účet v dôsledku chyby sa pripíšu na účet klienta, no takto nesprávne pripísané finančné prostriedky sa následne aj na základe spätného prevodu vracajú, teda banka sa v takomto prípade nestáva automaticky vlastníkom finančných prostriedkov a len realizuje príkaz klienta a peniaze vráti. Teda banka vystupuje v určitom osobitnom postavení správcu chybné pripísaných finančných prostriedkov. Podľa jej názoru preto súdy správne právne posúdili predmetnú vec a toto sa nedá posúdiť ako odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhla dovolanie zamietnuť.

6/ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné a rozsudok odvolacieho súdu (spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie) treba zrušiť.

7/ Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8/ Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9/ V danom prípade žalovaná vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

10/ Pre všetky (tri) procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka).

11/ Právnou úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiadúce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu.

12/ Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp.zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

13/ Vzhľadom na vyššie uvedené, vychádzajúc z argumentácie a obsahu dovolacích námietok, možno vyvodiť, že žalovaná poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu sp.zn. 1 MCdo 2/2009, v ktorom judikoval: „vzhľadom na to, že výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky sa týka pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu, nie je rozhodujúce, koho boli peňažné prostriedky, ktoré boli na účet uložené. Podstatné z tohto hľadiska je jedine skutočnosť, kto je majiteľom účtu, lebo jedine on má pohľadávku v peňažnom ústave“ namieta odklon odvolacieho súdu od uvedeného rozhodnutia. Rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzalo totiž z názoru, že z výkonu rozhodnutia (resp. exekúcie) prikázaním pohľadávky vylúčilo takú pohľadávku, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu v tom prípade, ak tretia osoba zaslala finančné prostriedky na účet dôsledkom omylu, a v takomto prípade priznalo tejto tretej osobe procesný úspech na vylúčenie takejto pohľadávky z exekúcie. Takýto právny názor považovala za zjavne nesprávny, pretože uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu formulovalo všeobecný názor, podľa ktorého výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky sa týka pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu, pričom nie je rozhodujúce, koho boli peňažné prostriedky, ktoré boli na účet uložené. Preto ho možno vzťahovať i na také situácie, ak peňažné prostriedky boli pripísané na účet dôsledkom omylu. Podporne, na zvýraznenie právnej argumentácie rozhodnutia NS SR, poukázala tiež na to, že uvedené rozhodnutie plne korešponduje so závermi vyslovenými aj Najvyšším súdom ČR a v početných rozhodnutiach súdov nižších inštancií, na ktoré poukázala už vo svojich doterajších vyjadreniach. Žalovaná ako dovolaciu právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP formulovala teda otázku, či výkon rozhodnutia (resp. exekúcie) prikázaním pohľadávky sa týka i pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu i v tom prípade, ak finančné prostriedky boli pripísané na účet majiteľa účtu na základe mylnej platby tretej osoby, resp. dôsledkom omylu tejto osoby a či takáto tretia osoba má právo (úspešne) sa domáhať vylúčenia tejto pohľadávky z exekúcie.

14/ Dovolateľka zákona zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnu otázku, ktorú riešil odvolací súd a v dovolaní označila rozhodnutie dovolacieho súdu predstavujúce pri rozhodovaní o tejto otázke jeho ustálenú rozhodovaciu prax. Samo toto tvrdenie, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ešte nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP; relevantným je až zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom tvrdenému odklonu skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu, či je opodstatnená argumentácia dovolateľky o odklone odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

15/ Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16/ Zo skutkových okolností danej veci vyplýva, že v prospech oprávnenej žalovanej sa vedie exekučné konanie aj proti povinnému F. X. na vymożenie špecifikovanej pohľadávky, a to príkázaním pohľadávky z účtu povinného. Na účet povinného F. X. vedeného v Slovenskej sporiteľni a.s. poukázala žalobkyňa zo svojho účtu vedeného v tomto peňažnom ústave 15. októbra 2015 sumu 70 000 € formou internet banking. Podľa tvrdenia konateľa žalobkyne s povinným F. X. neboli nikdy v žiadnom právnom vzťahu, nikdy nevznikol dôvod na prevod týchto finančných prostriedkov a k prevodu došlo omylom, lebo cestou internet banking chcel previesť tieto finančné prostriedky na účet ďalšej obchodnej spoločnosti - F R., v ktorej je tiež konateľom. Žalobkyňa pri prevode uvedenej sumy neuviedla okrem čísla účtu žiadne identifikačné znaky prijímateľa sumy. Potom, ako zistila svoj omyl, požiadala Slovenskú sporiteľňu a.s. o vrátenie sumy 70 000 € späť na účet spoločnosti a následne aj súdneho exekútora o vydanie príkazu na odblokovanie účtu povinného F. X.. Tento v čestnom prehlásení z 30. októbra 2015 vyhlásil, že finančné prostriedky nie sú jeho vlastníctvom, boli poukázané na jeho účet omylom, nebol v žiadnom právnom vzťahu so žalobkyňou a súhlasil s tým, aby boli finančné prostriedky vrátené žalobkyňi. Žalobkyňa sa pôvodne žalobou domáhala voči žalovanej vylúčenia sumy 70 000 € z exekúcie, ktorú zmenila na vylúčenie pohľadávky povinného vo výške 70 000 € z exekúcie vedenej žalovanou proti povinnému F. X., ktorú zmenu súd pripustil uznesením na pojednávaní 30. mája 2016.

17/ Súd prvej inštancie vyhodnotením vykonaného dokazovania dospel k záveru, že prevod sumy 70 000 € nebol vykonaný v súlade s vôľou konateľa žalobkyne, ide o omyl, a preto ani nevzniká povinnému nárok voči Slovenskej sporiteľni a.s. na jej vyplatenie. Len v prípade, ak by u žalobkyne bola preukázaná vôľa k bankovej operácii prevodu sumy na povinného by sa peňažný ústav stal majiteľom sumy a vzniklo by mu právo hospodárenia s ňou. Dospel preto k záveru o preukázaní naliehavého právneho záujmu na podaní predmetnej žaloby. Za základný predpoklad vydania predmetnej sumy považoval preukázanie okolnosti, že povinný, na ktorého účet bola suma zaslaná, nie je oprávnený s ňou nakladať a k pripísaniu na jeho účet nedošlo zo zákonných dôvodov, preukázaním ktorej vzniká žalobkyňi možnosť uplatniť si svoje vlastnícke práva na sumu 70 000 € voči Slovenskej sporiteľni a.s. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. V odôvodnení svojho rozhodnutia aj uviedol rozhodnutia, na ktoré poukázala žalovaná v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, vrátane rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1 MCdo 2/2009, odklon od ktorého právnych záverov namietala aj v podanom dovolaní. I keď odvolací súd citoval právny záver vyslovený najvyšším súdom v tomto rozhodnutí, z odôvodnenia jeho rozhodnutia však nemožno vyvodiť, prečo nie sú závery v ňom vyslovené aplikovateľné aj na predmetný spor. Napokon túto skutočnosť, t.j. bližšie neodôvodnenie záveru, že uvedený judikát - rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 1 MCdo 2/2009 - sa na pojednávaní vec nevzťahuje, vytykala odvolaciemu súdu aj žalovaná v dovolaní.

18/ Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 30. novembra 2010 sp.zn. 1 MCdo 2/2009 zamietol mimoriadne dovolanie GP SR vo veci, v ktorej súdy nižších stupňov zamietli žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala vylúčenia uvedenej sumy zo špecifikovaného účtu z exekúcie (v danej veci sa žalobca domáhal vylúčenia pohľadávky z exekúcie). V jeho odôvodnení poukázal na povinnosti vyplývajúce peňažnému ústavu zo zmluvy o bežnom alebo vkladovom účte a na uvedené oprávnenie

(nároky) majiteľa účtu, ktoré predstavuje „pohľadávku z účtu v peňažnom ústave“, ktorú možno postihnúť výkonom rozhodnutia. Prikázaním pohľadávky z účtu majiteľ účtu stráca svoju pohľadávku z účtu až do výšky vymáhanej pohľadávky s príslušenstvom a peňažný ústav ju vyplatí oprávnenému ako osobe, ktorá prikázaním pohľadávky majiteľa účtu získala právo uspokojiť sa z peňažných prostriedkov uložených na jeho účte. Uzavrel, že vzhľadom na to, že výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky sa týka pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu, nie je rozhodujúce, koho boli peňažné prostriedky, ktoré boli na účet uložené. Podstatná z tohto hľadiska je jedine skutočnosť, kto je majiteľom účtu (t.j. či ide o povinnú osobu z exekúcie), lebo jedine on má pohľadávku z účtu v peňažnom ústave. Predmetom výkonu rozhodnutia prikázaním pohľadávky z účtu v peňažnom ústave nie je vec (a ani iný majetok), ale nárok majiteľa účtu na výplatu peňažných prostriedkov z účtu (pohľadávku z účtu). V danom prípade žalobkyňa žiadala vylúčiť z exekúcie konkrétne uvedenú sumu (zodpovedajúcu jej mzde). Peniaze sú nesporne zastupiteľnými vecami, momentom pripísania na účet sa stávajú vlastníctvom banky, ktorá účet spravuje, preto ani zostatok na účte alebo vkladovom účte nie je vecou patriacou tzv. majiteľovi účtu, ale predstavuje len nárok osoby, pre ktorú sa účet vedie na vyplatenie aktívneho zostatku. Exekúciu podlieha a predmetom tohto spôsobu exekúcie preto je len tento nárok. Dovolací súd v súvislosti s právnymi závermi vyslovenými v tomto rozhodnutí poukazuje na to, že na rovnakých záveroch spočívajú aj: rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR napr. sp.zn. 20 Cdo 1411/2011, ktoré poukázalo na závery rozhodnutia sp.zn. 20 Cdo 2501/2004, vychádzajúce z rozhodnutia sp.zn. 21Cdo 1774/99 uverejneného pod č. 4/2001 Sbírkou súdnych rozhodnutí a stanovisek s tým, že uvedené závery boli prijaté i na základe rozsudku Najvyššieho súdu z 10. novembra 2004 sp.zn. 35 Odo 801/2002, uverejnenom pod č. 50/2006 v Sbírci súdnych rozhodnutí a stanovisek a tu dovolací súd poznamenal, že sú použiteľné i pre túto právnu vec, i keď sa nejedná o vydanie (vyplatenie) finančných prostriedkov, ale o vylúčenie pohľadávky z exekúcie. Podstata je však zhodná. Na záver konštatoval, že okamžikom pripísania finančnej čiastky na účet v exekúcii osoby povinnej, stratili žalobcovia (ktorí uložili peňažné prostriedky na účet povinnej osoby omylom) k tejto finančnej hodnote akékoľvek majetkové právo, pretože hodnota týchto peňazí sa stala majetkom banky. Z rovnakých záverov, poukazom práve aj na citované rozhodnutie NS SR, vychádzali aj v následných rozhodnutiach súdy nižších inštancií, tak ako podotkla aj žalovaná v dovolaní (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4 Co 457/2011, Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3 Co 380/2013 a pod.).

19/ Je nepochybné, že žalovaná v dovolaní namietala, že pokiaľ odvolací súd (zhodne so súdom prvej inštancie) dospel k záveru, že z výkonu rozhodnutia prikázaním pohľadávky vylúčil takú pohľadávku, ktorú má majiteľ účtu (povinný) na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu v tom prípade, ak tretia osoba (žalobca) zaslala finančné prostriedky na účet dôsledkom omylu, odklonil sa vyriešením nastolenej právnej otázky od uvedeného (všeobecného) právneho záveru vysloveného v citovanom rozhodnutí NS SR. Ak by totiž z tohto záveru vychádzal, mal ju vyriešiť tak, že výkon rozhodnutia sa týka aj takej pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu i v tom prípade, ak finančné prostriedky boli pripísané na účet majiteľa účtu na základe mylnej platby a tretia osoba sa nemôže úspešne domáhať vylúčenia tejto pohľadávky z výkonu rozhodnutia. Preto mal podľa jej názoru rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť.

20/ Treba prisvedčiť tvrdeniu žalovanej v dovolaní, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku nijako nevysvetlil (bližšie neodôvodnil), ktorú povinnosť mu ukladá § 393 ods. 3 CSP (a rovnako súd prvej inštancie, ktorú povinnosť mu ukladá § 220 ods. 3 CSP), prečo v danej veci nevychádzal zo „všeobecného právneho záveru“ vysloveného v citovanom rozhodnutí NS SR (a odklonil sa od neho) tak, ako ho špecifikovala žalovaná v dovolaní. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nemožno vyvodiť, či neaplikovateľnosť týchto právnych záverov vyplýva z rozdielných skutkových okolností a ak áno, tak potom aké majú konkrétne „dopady“ na z nich vyvedené (na základe aplikovaných príslušných zákonných ustanovení) právne závery, alebo vyplýva z rozdielnosti špecifikácie žalobného návrhu (v danej veci žalobca zmenil žalobný návrh z „vylúčenia sumy 70 000 € z exekúcie“ na „vylúčenie pohľadávky z exekúcie“), keď dovolací súd len podotýka, že NS ČR (napriek tomu, že rozhodnutia NS ČR nemožno považovať za ustálenú judikatúru dovolacieho súdu) tento poznamenal, že závery (rovnaké, aké vyslovil aj NS SR), sú použiteľné i na danú vec, i keď ide o vylúčenie pohľadávky z exekúcie

(rozsudok NS ČR sp.zn. 20 Cdo 1411/2011). Teda treba, aby odvolací súd a súd prvej inštancie rozsudok odôvodnili v súlade s uvedenými ustanoveniami CSP.

21/ So zreteľom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že prípustnosť a dôvodnosť dovolania žalovanej vyplýva z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, keďže súdy nižšej inštancie sa odklonili od „všeobecného záveru“ vysloveného najvyšším súdom v citovanom rozhodnutí, vychádzajúceho zo záverov vyslovených NS ČR, a to od záveru, podľa ktorého „výkon rozhodnutia prikázaním pohľadávky sa týka pohľadávky, ktorú má majiteľ účtu na základe zmluvy o účte voči peňažnému ústavu, nie je rozhodujúce koho boli peňažné prostriedky, ktoré boli na účet uložené. Podstatné z tohto hľadiska je jedine skutočnosť, kto je majiteľom účtu, lebo jedine on má pohľadávku z účtu v peňažnom ústave“, a to bez toho, aby svoj odklon, vychádzajúc z konkrétnych okolností daného sporu, dôkladne odôvodnili. Vzhľadom na to zrušil rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 449 ods. 1 a 2 v spojení s § 450 CSP.

22/ Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie i odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

23/ Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24/ Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.